УДК 378.046.4

Калачова Людмила Володимирівна

старший викладач кафедри дистанційної освіти

Державний вищий навчальний заклад «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Київ, Україна

kalachova_lyuda@mail.ru

ЕФЕКТИВНІ ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ІНСТИТУТІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті наведено результати порівняльного аналізу підвищення кваліфікації викладачів інститутів післядипломної педагогічної освіти за різними формами навчання: очною, очно-дистанційною та дистанційною за авторською програмою «Підготовка викладачів інститутів післядипломної педагогічної освіти до застосування аудіовізуальних засобів навчання». Порівняння проводилось за такими показниками, як кількість учасників, які завершили навчання, темпи навчання, якість тестового контролю засвоєння матеріалу курсу, якісні й кількісні показники виконання індивідуальних практичних завдань. Як підсумок у статті визначено основні переваги і недоліки кожної з форм навчання й визначено найбільш ефективну форму підвищення кваліфікації без відриву від навчального навантаження.

Ключові слова: підвищення кваліфікації; викладачі інститутів післядипломної педагогічної освіти; дистанційне навчання; очно-дистанційне навчання; аудіовізуальні засоби навчання.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Нині в усіх розвинутих країнах світу проблеми підготовки спеціалістів, підвищення їхньої кваліфікації і перепідготовки визначаються як пріоритетні, що безпосередньо пов'язано з економічним і культурним розвитком, соціальною стабільністю будь-якої держави [5]. В освіті відбулася зміна парадигми від «навчання на все життя» до «навчання протягом усього життя». Неперервна освіта має виключне значення як для самої особистості, так і для держави. Післядипломна освіта нині має: мотивувати неперервне фахове зростання; підготовку резерву кадрів, яких потребує подальший розвиток суспільства; створення ефективних технологій навчання і виховання дорослих; система післядипломної педагогічної освіти (ППО) України має бути орієнтована на розв'язання перспективних завдань освіти: оволодіння працівниками освіти комп'ютерними технологіями, Інтернетом, цілеспрямоване самонавчання, ознайомлення з позитивним досвідом інших, відкритість в оцінюванні досягнень, розроблення і захист власних інноваційних проектів, вільний вибір місця, форм і термінів навчання та ін. [4].

В умовах необхідності інноваційного розвитку освіти заклади післядипломної педагогічної освіти змушені швидко адаптуватися до новітніх змін у формах і засобах навчання, перепідготовки і підвищення кваліфікації. Отже, виникає потреба у постійному підвищенні кваліфікації самих викладачів закладів післядипломної педагогічної освіти, які мають володіти передовим педагогічним досвідом, навичками використання новітніх науково-технічних розробок. А це, у свою чергу, вимагає постійного, а не періодичного підвищення кваліфікації співробітників закладів ППО шляхом проведення майстер-класів, тренінгів, постійно діючих семінарів, електронних навчальних курсів без відриву від навчального навантаження. Обмеженість тривалості регулярного підвищення кваліфікації, що регулюється державними органами, не відповідає темпам входження інноваційних розробок в освітній процес. Стаття 57

Закону України «Про освіту» [3] зазначає необхідність підвищення кваліфікації не рідше, ніж один раз у п'ять років, що не відповідає сучасним темпам розвитку науки і техніки і є недостатньою умовою для роботи педагогічних працівників в умовах постійної модернізації освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стосовно тематики статті актуальними є праці вітчизняних і зарубіжних науковців, присвячені вивченню суті і структури педагогічної діяльності (І. А. Зязюн, Н. В. Кузьміна, І. П. Підласий, В. О. Онищук, В. О. Сластьонін); неперервності освіти (Т. Ткач, В. Шелудько, Г. Зінченко, В. Онушкін, Н. Масенко, О. Кравчук, Н. Грама, А. Нікуліна та ін.), навчання дорослих (В. Буренко, С. Змійов, М. Ноулз, А. Пинт, М. Полякова, Р. Сміт та ін.), підвищенню кваліфікації педагогічних кадрів (В. В. Олійник, В. О. Гравіт, Л. Л. Ляхощка, Н. І. Клокар, Л. І. Даниленко, В. А. Семиченко, Л. П. Пуховська, В. Ю. Биков, Є. С. Полат, О. О. Андрєєв та ін.); технологіям дистанційного навчання у післядипломній педагогічній освіті (В. Биков, В. Гравіт, Л. Ляхощка, В. Олійник, Є. Полат, С. Антощук та ін.). Особливу увагу привертає дуже мала кількість досліджень, присвячених підвищенню кваліфікації саме викладачів закладів післядипломної педагогічної освіти, що спонукало до більш ретельного дослідження цієї тематики.

Метою статті є дослідно-експериментальних пошук найефективніших шляхів підвищення кваліфікації викладачів інститутів післядипломної педагогічної освіти на основі авторського курсу «Підготовка викладачів інститутів післядипломної педагогічної освіти до застосування аудіовізуальних засобів навчання».

2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідно-експериментальна робота проводилась на базі Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти» НАПН України, Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, Горлівського технікуму Донецького національного університету. Основні методи, застосовані у дослідженні: аналіз наукової, психолого-педагогічної, методичної та спеціальної літератури за темою дослідження, систематизація й узагальнення теоретичного матеріалу і практичного досвіду в галузі дослідження; анкетування, бесіда, спостереження за навчальною діяльністю слухачів, тестування, аналіз результатів виконання практичних робіт, статистична обробка даних, їх порівняльний аналіз.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У ході розробки й апробації моделі підготовки викладачів інститутів післядипломної педагогічної освіти до застосування аудіовізуальних засобів навчання було розроблено програму авторського курсу, яка передбачала певний обсяг теоретичного матеріалу і практичні завдання для набуття навичок роботи з аудіовізуальними засобами навчання. Навчання педагогічних працівників за цією програмою відбувалося за різними формами і в різному обсязі залежно від їхніх потреб. Педагогічним працівникам було запропоновано обирати зручну для себе форму навчання: очну, очно-дистанційну та повністю дистанційну [1; 2; 6].

Попри все, проводилися практичні заняття із слухачами курсів підвищення кваліфікації ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України за тематикою програми.

Усього програмою курсу «Підготовка викладачів ІППО до застосування АВЗН» зацікавилася 184 особи, які зареєструвалися для ознайомлення з курсом і його подальшого проходження (до зазначеної кількості не входять особи, які вивчали програму курсу не в повному обсязі, а лише вибіркові модулі). У результаті діяльності педагогічних працівників у середовищі дистанційного навчання і під час очних занять було встановлено таке:

- 56 осіб зареєструвалися і спробували пройти програму очно;
- 54 особи зареєструвалися і – спробували пройти програму дистанційно з очним майстер-класом (виїзним заняттям), що проводився для отримання здебільшого практичних навичок роботи з прикладним програмним забезпеченням і технічним оснащенням;
- 24 особи зареєструвалися і спробували пройти програму повністю дистанційно;
- 50 осіб зареєструвалися у курсі для того, щоб мати доступ до інформаційних матеріалів тих чи інших тем курсу.

Для полегшення опрацювання експериментальних даних надалі будемо вважати: група А – очно, група В – дистанційно з очним майстер-класом, група С – дистанційно і група D – доступ до матеріалів курсу.

Наведемо дані у процентному співвідношенні щодо кількості учасників програми, які зареєструвалися і почали працювати у курсі, а також тих, хто отримав сертифікати про завершення програми курсу.

Рис. 1. Кількість учасників програми, які зареєструвалися і почали працювати в курсі, і тих, хто отримав сертифікати про завершення програми курсу

Прокоментуємо отримані дані за кожною групою, зокрема для розуміння причинно-наслідкових зв'язків.

Група А – очна участь у програмі курсі (3 підгрупи). Відповідно до програми курсу було розроблено тематику аудиторних занять й індивідуальні завдання і матеріали для самостійного опрацювання. За тематикою аудиторних занять було складено графік занять із слухачами курсу.

Під час навчання в групі А виявилися деякі ускладнення:

- у зв'язку з безвідривністю учасників курсу від виробництва, графік аудиторних занять часто співпадав із власним навантаженням слухачів за основним місцем роботи, як наслідок, спостерігалась низька відвідуваність курсу на кожному занятті;
- низька відвідуваність занять призвела до різного рівня підготовки аудиторії під час сприйняття нового матеріалу (ті, хто був присутній на попередньому занятті, легко орієнтувалися у новому матеріалі, решта – погано розуміла його суть) і появі психологічного дискомфорту, хибного уявлення про рівень складності засвоєння необхідного теоретичного матеріалу і практичних навичок.

Наразі, 20 % тих учасників групи А, які дізналися про можливість, крім очних занять, продовжити навчання в дистанційному режимі перейшли до групи В. (Примітка: дані, наведені в статті й у діаграмах розраховані станом на остаточну комплектацію груп, після врахування зміни їх складу).

39 % слухачів групи зареєструвалися у середовищі дистанційного навчання, проте не дотримувалися програми дистанційного курсу, а вибірково ознайомилися з деякими теоретичними положеннями й інструктивними матеріалами для виконання практичних завдань.

У підсумку успішно виконали програму підготовки 41,1 % слухачів групи.

Група В – дистанційне вивчення програми курсу з очними заняттями (майстер-класами), що стосувалися переважно здобуття практичних навичок за тематикою курсу (4 підгрупи).

Слухачам було запропоновано дистанційний курс, розрахований на 9 тижнів. Курс містив теоретичні матеріали для вивчення, запитання для самоконтролю, запитання для обговорення у форумах, індивідуальні і практичні завдання, підсумкове тестування. Після завершення першої (теоретичної) частини курсу слухачам було запропоновано взяти участь у майстер-класі, присвяченому більшою мірою здобуттю практичних навичок із створення і використання аудіовізуальних засобів навчання, аналізу наявних напрацювань.

У підсумку курс успішно закінчили 98,1 % слухачів групи. Це свідчить про переваги даного способу навчання, а саме:

- слухачі мають постійний доступ до теоретичних матеріалів курсу, можливість спілкування з викладачем і колегами у зручний час, своєчасного отримання консультації;
- слухачі мають змогу побудувати індивідуальну траєкторію навчання, вивчаючи матеріали і виконуючи завдання у зручному для себе темпі з урахуванням індивідуального графіку роботи;
- існує можливість зворотного зв'язку – відгуку на результати діяльності, коли інші слухачі курсу або викладач звертає увагу на помилки і неточності виконання певного завдання;
- рейтинг успішності слухачів і можливість споглядання діяльності інших учасників курсу стимулюють до активної діяльності.

Група С – повністю дистанційна підготовка педагогічних працівників. Особливість цієї групи слухачів – абсолютно добровільна участь у курсі, без будь-яких зовнішніх мотивів (примус або рекомендація керівництва тощо). Учасники курсу дізналися про проведення експериментальної підготовки з глобальної мережі Інтернет, сайту ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України або інших освітніх ресурсів у його складі.

Успішно завершили підготовку 33,3 % слухачів групи. При цьому 44 % тих, хто не закінчив програму підготовки виконали більше половини завдань курсу. Це

говорить про необхідність високої внутрішньої мотивації, жорсткої самодисципліни та самоконтролю у дотриманні поставлених цілей, завершенні розпочатої справи, яка була наявна не у всіх учасників групи. Попри це, не всі учасники групи були зацікавлені в отриманні сертифікату про проходження курсу, а вивчали матеріали курсу для підвищення власної компетентності в окресленому колі питань.

Група D – особи, які зареєструвалися у курсі для того, щоб мати доступ до інформаційних матеріалів тих чи інших тем курсу. До цієї групи належать переважно ті педагогічні працівники, які вже тією чи іншою мірою знайомі з аудіовізуальними засобами і мають досвід їх використання у навчальній діяльності, проте зацікавлені в ознайомленні з нестандартними прийомами їх використання, обміні досвідом із колегами, вивченні нових технологій і методик. 84 % учасників групи зупинились на вивченні окремих тем курсу, 16 % – періодично відвідують курс протягом усього часу його існування, звертаючись до тем або діяльностей, які їх найбільше цікавлять.

У цілому, можна спостерігати таку статистику періодичного звернення до матеріалів курсу слухачів, які завершили навчання або зареєструвалися з метою вивчення окремих тем програми підготовки (рис. 2).

Рис. 2. Періодичне відвідування дистанційного курсу зареєстрованими користувачами

Як бачимо з гістограми, найбільший відсоток постійних відвідувачів навчального ресурсу у групи С, що є очевидним, оскільки учасники цієї групи найбільше пристосовані до використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітній діяльності і таке підвищення власної кваліфікації з окресленої тематики є найзручнішим. Вказані дані можуть також свідчити про активне використання слухачами даної програми отриманих знань на практиці і необхідність періодичного оновлення окремих аспектів вивченого матеріалу у пам'яті, упровадження запропонованих методик і використання окремих алгоритмів.

Розглянемо якість підготовки педагогічних працівників у вказаних групах. Для цього, перш за все, визначимо показники, за якими оцінимо результати підвищення кваліфікації у наведених групах. На нашу думку, різна форма й умови підготовки слухачів курсу відобразатимуться у таких показниках:

- темп навчання (чи відповідає запропонованому терміну у 9 тижнів, у тому числі 1 тиждень резервний);
- кількість учасників, які завершили курс підготовки;

- якість проходження тестового контролю засвоєння матеріалу;
- кількість виконаних індивідуальних робіт, а саме відеофрагментів (з розрахунку кількість відео фрагментів на людину у групі, виходячи з того, що ідеальний показник – 2 відеосюжети/людину);
- якість готового відеофрагменту.

Розглянемо більш детально такий показник, як темп навчання. Курс передбачає 54 години роботи у ньому. Виходячи з того, що педагогічні працівники проходили навчання без відриву від виробництва, навчальне навантаження розраховане на 9 тижнів (1 година в день, 6 днів на тиждень – 8 тижнів основного навантаження й 1 тиждень резервного часу для коригування діяльності й доопрацювання завдань курсу). Отже, терміни навчання у 8–9 тижнів вважатимемо середніми темпами навчання, менше 8 тижнів – високими, більше 9 – низькими. Показники темпів навчання по кожній групі наведені у табл. 1.

Середній темп навчання у групі А – 8 тижнів, у групі В – 7,4 тижні, у групі С – 10,6 тижнів.

Наведені показники свідчать про те, що встановлених термінів навчання цілком дотрималася тільки група А, яка проходила навчання повністю очно й виконувала завдання відповідно до вказаного графіку занять. Група С – повністю дистанційна – перевищила рекомендовані терміни навчання. Це пов'язано, у першу чергу, з тим, що кожен учасник групи керувався у проходженні курсу виключно власними внутрішніми мотивами, темп навчання залежав від правильної самоорганізації і планування власного часу.

Таблиця 1

Темп навчання залежно від групи

	Група А		Група В		Група С	
	Кіл-сть осіб	%	Кіл-сть осіб	%	Кіл-сть осіб	%
Низький	0	0	11	20,8	6	75
Середній	23	100	21	39,6	2	25
Високий	0	0	21	39,6	0	0

Рис. 3. Темп навчання (проходження курсу) слухачів різних груп

Наступний показник – якість проходження тестового контролю засвоєного матеріалу. Тестові запитання містили завдання на знання, розуміння, застосування, проте більшою мірою все ж перевіряли теоретичну готовність педагогічних працівників.

За повністю правильне виконання тесту можна було набрати 30 балів. Виходячи з цього, умовно вважатимемо успішність тих, хто набрав менше 10 балів – низьким рівнем, від 11 до 20 – середнім, від 21 до 30 – високим.

Середні показники успішності у групі А – 13,2, групі В – 18,8, групі С – 25,3 бали.

Таблиця 2

Показники успішності виконання тестових завдань по групах

	Група А		Група В		Група С	
	Кіл-сть осіб	%	Кіл-сть осіб	%	Кіл-сть осіб	%
Низький	10	43,5	5	9,4	0	0
Середній	10	43,5	23	43,4	1	12,5
Високий	3	13	25	47,2	7	87,5

Рис. 4. Порівняння успішності виконання тестових завдань по групах

Наведені дані свідчать, що найвищий рівень теоретичної підготовки визначено в групі С. Це можна пояснити постійним зверненням учасників курсу до теоретичних матеріалів, розміщених у дистанційному курсі, організацією віртуальної взаємодії та інших діяльностей у курсі (запитання і завдання для самоконтролю, тестові завдання, форуми після кожного тижня). Група А мала багато пропусків навчальних занять, у більшості учасників сприйняття теоретичного матеріалу можна назвати несистематичним і неповним.

Наступний показник – кількість відеофрагментів на людину. Для групи А він становить 0,96, для групи В – 0,83, для групи С – 2 відеофрагменти на людину. Зауважимо, що для виконання практичних завдань учасникам курсу дозволялося об'єднуватися у групи, якщо вони належали до одного відділу навчального закладу чи одного фаху за предметом викладання. Найвищий показник групи С обґрунтовується тим, що її учасники не були знайомі очно і працювали кожен в індивідуальному темпі за власною траєкторією, отже, виконання спільних проектів передбачало зайві зусилля.

Група А і група В були знайомі між собою в середині груп, мали усталені контакти і залюбки об'єднувалися для виконання практичних завдань. Попри це, деякі учасники поєднали два види відеофрагментів, які були запропоновані для виконання в один.

Зупинимось більш детально також на якості вихідних відеосюжетів. Аналізуючи їх, брали узагальнений алгоритм аналізу відеосюжету, запропонований слухачам курсу попередньо (тобто вони могли звернути увагу під час роботи на конкретні деталі, які оцінювалися в подальшому). Даний алгоритм включав відповідність санітарним нормам щодо аудіовізуальних засобів навчання (використання кольорів, візуальне сприйняття тексту, тривалість відеофрагменту, чистота та гучність звуку тощо), міру розкриття теми, доречність малюнків та ін. Найвищий бал за шкалою – 20. Отже, вважатимемо відеофрагменти, оцінені до 10 балів включно низьким рівнем, від 11 до 15 включно – середнім, від 16 до 20 – високим.

Таблиця 3

Показники якості відеофрагментів по групах

	Група А		Група В		Група С	
	Кіл-сть осіб	%	Кіл-сть осіб	%	Кіл-сть осіб	%
Низький	1	4,5	6	13,6	0	0
Середній	2	9,1	8	18,2	0	0
Високий	19	86,4	30	68,2	12	100

Середня якість відео фрагментів по групах: група А – 17,5, група В – 16, група С – 19,7.

Рис. 5. Показники якості відеофрагментів по групах

Наведені дані свідчать про високу якість виконаних практичних робіт, проте середній бал по групах усе ж вказує на наявність суттєвої кількості помилок, що найчастіше було пов'язано не з практичними навичками, а з теоретичною базою, що стосується правил оформлення відеосюжету, його тривалості за санітарно-гігієнічними вимогами, візуального сприйняття тексту, графіки, поєднання кольорів.

До результатів роботи слухачів у курсі вважаємо доцільним додати результати вихідного анкетування слухачів курсу. Ті, педагогічні працівники, які були зареєстровані у середовищі дистанційного навчання, у більшості (82 %) виявили

бажання періодично підвищувати власну кваліфікацію саме з використанням дистанційного курсу як засобу навчання.

Серед труднощів, з якими слухачі зіштовхнулися під час навчання, називали переважно недостатній рівень володіння комп'ютерною технікою і програмним забезпеченням, а також брак часу поза робочим навантаженням.

Станом на завершення курсу 55 % опитаних використовували отримані під час навчання знання у повсякденній роботі, 42 % – використовували інколи, за необхідності.

Переважна більшість не вважає процес створення відеофрагменту власноруч складним і непосильним та переконана, що знання технічних, програмних можливостей, творчий підхід до справи і певний набутий досвід дозволяють створити достатньо якісний готовий продукт.

Стосовно технології відеоконференцій, то більшість опитаних вважають її вдалим вирішенням проблеми просторових перешкод. 94 % опитаних вважають технологію вебінарів зручною і необхідною у дистанційному навчанні. 82 % вважають, що технології відеозв'язку з колегами, співробітниками полегшують обмін досвідом та інші необхідні контакти.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, підсумовуючи вище зазначені експериментальні дані, приходимо до висновку:

- питання підготовки педагогічних працівників до створення і використання аудіовізуальних засобів навчання є актуальним, учасники експериментального авторського курсу бачать перспективи застосування отриманих знань на практиці й відчувають їх необхідність;
- технологія створення аудіовізуальних засобів навчання вимагає певної теоретичної бази й набуття практичних навичок, проте є нескладною і може бути освоєна в процесі очного, очно-дистанційного та повністю дистанційного навчання за відповідною програмою;
- найбільш обґрунтованою формою навчання педагогічних працівників без відриву від виробництва можна вважати очно-дистанційну, яка надає слухачам низку переваг, а саме: можливість вибору індивідуальної траєкторії навчання, темпу і його тривалості; можливість багаторазового звернення до теоретичних матеріалів; консультації з викладачем у зручний час, взаємодія з іншими слухачами курсу в синхронному й асинхронному режимах;
- якість вихідних відеосюжетів свідчить про необхідність звертати особливу увагу на теоретичну базу, що стосується основ сприйняття візуальної інформації, санітарно-гігієнічних норм, можливостей застосування отриманих відеофрагментів у подальшому, а отже, і певних особливостей налаштування параметрів відео.

Результати підвищення кваліфікації у різних експериментальних групах дають змогу зробити певні висновки за результатами навчальної діяльності слухачів курсу стовно вибору найбільш оптимальної форми підвищення кваліфікації викладачів інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Під час проходження курсу тими викладачами, які обрали очну форму навчання виявилися деякі ускладнення: у зв'язку з безвідривністю учасників курсу від виробництва, графік аудиторних занять часто співпадав із власним навантаженням слухачів за основним місцем роботи, як наслідок, спостерігалась низька відвідуваність

курсу на кожному занятті; низька відвідуваність занять призвела до різного рівня підготовки аудиторії під час сприйняття нового матеріалу (ті, хто був присутній на попередньому занятті, легко орієнтувалися у новому матеріалі, решта – погано розуміла його суть) і появі психологічного дискомфорту, хибного уявлення про рівень складності засвоєння необхідного теоретичного матеріалу і практичних навичок. Але перевагою даної форми навчання був безпосередній контакт з викладачем і можливість спілкування з одногрупниками (що дуже важливо для слухачів з низьким рівнем ІКТ-компетентності).

За підсумками роботи групи, яка обрала очно-дистанційну підготовку, ми можемо говорити про переваги даного способу навчання, а саме: слухачі мають постійний доступ до теоретичних матеріалів курсу, можливість спілкування з викладачем і колегами у зручний час, своєчасного отримання консультації; слухачі мають змогу побудувати індивідуальну траєкторію навчання, вивчаючи матеріали й виконуючи завдання у зручному для себе темпі з урахуванням індивідуального графіку роботи; існує можливість зворотного зв'язку – відгуку на результати діяльності, коли інші слухачі курсу або викладач звертає увагу на помилки і неточності виконання певного завдання; рейтинг успішності слухачів і можливість споглядання діяльності інших учасників курсу стимулюють до активної діяльності.

Результати підвищення кваліфікації групи за дистанційною формою навчання говорять про необхідність високої внутрішньої мотивації, жорсткої самодисципліни та самоконтролю у дотриманні поставлених цілей, завершенні розпочатої справи, яка була наявна не у всіх учасників групи. Попри це повністю дистанційна форма навчання вимагає від слухачів курсу достатньої ІКТ-компетентності (навичок спілкування засобами мережі Інтернет, уміння працювати з необхідними додатками і програмними засобами тощо), відсутність якої породжує психологічний дискомфорт і бар'єри для подальшої роботи над навчальними матеріалами. Проте підсумкова якість підвищення кваліфікації у цій групі виявилась найвищою.

Отже, ми можемо зробити висновки, що найоптимальнішою формою для підвищення кваліфікації викладачів інститутів післядипломної педагогічної освіти є очно-дистанційна, адже вона виключає недоліки очної й дистанційної і поєднує у собі їхні переваги. За достатнього рівня ІКТ-компетентності слухачів і високої мотивації, самодисципліни можна також використовувати повністю дистанційну форму навчання.

Перспективами подальших досліджень є узагальнення моделі підвищення кваліфікації викладачів післядипломної педагогічної освіти і її вдосконалення шляхом добору найбільш ефективних методів і засобів навчання, що дозволять усунути основні проблеми процесу підвищення кваліфікації з огляду на обрану форму навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Блажко Л. В. Использование дистанционных технологий обучения в повышении квалификации педагогических кадров // Материалы Международной научной конференции «Интеграция системы повышения квалификации работников образования стран участников СНГ». – Алмати : РИПК СО, 2011. – С. 117–120.
2. Блажко Л. В. Електронний навчальний курс для викладачів інститутів післядипломної педагогічної освіти // Сборник научных трудов. – Х. : «Міськдрук», 2011. – С. 97–102.
3. Закон України «Про освіту» : за станом на 1 січня 2013 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада УРСР від 23.05.1991 р., №1060-ХІІ. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
4. Олійник В. В. Система післядипломної педагогічної освіти України: стратегія розвитку / В. В. Олійник // Освіта на Луганщині. – 2009. – № (31). – С. 14–20.
5. Олійник В. Модернізація системи ППО України в контексті змін / Віктор Олійник // Управління освітою. – 2009. – № 16 (220). – С. 3–7.

6. Kalacheva L. V. Issues in the advanced training of postgraduate teacher education workers // Lifelong learning: Continuous Education for Sustainable Development: proc. of the 10-th Anniversary int. coop. / arr. N. A. Lobanov; sci. ed. N. A. Lobanov, V. N. Skvortsov; Pushkin LSU, Res. Inst. Soc.-Econ. and Ped. Probl. of Lifelong Learn: in 2 pts.: paral. ed. – Vol. 10. – SPb. : Pushkin LSU, 2012. – Pt. 1. – P. 303–305.

Матеріал надійшов до редакції 05.12.2013 р.

ЭФФЕКТИВНЫЕ ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ИНСТИТУТОВ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Калачёва Людмила Владимировна

старший преподаватель кафедры дистанционного образования

Государственное высшее учебное заведение «Университет менеджмента образования» НАПН Украины,
г. Киев, Украина

kalachova_lyuda@mail.ru

Аннотация. В статье приведены результаты сравнительного анализа повышения квалификации преподавателей институтов последипломного педагогического образования по разным формам обучения: очной, очно-дистанционной и дистанционной по авторской программе «Подготовка преподавателей институтов последипломного педагогического образования к применению аудиовизуальных средств обучения». Сравнение проводилось по таким показателям, как количество участников, которые завершили обучение, темпы обучения, качество тестового контроля усвоения материала курса, качественные и количественные показатели выполнения индивидуальных практических заданий. Как результат в статье определены основные преимущества и недостатки каждой из форм обучения и рекомендовано наиболее эффективную форму повышения квалификации без отрыва от учебной нагрузки.

Ключевые слова: повышение квалификации; преподаватели институтов последипломного педагогического образования; дистанционное обучение; очно-дистанционное обучение; аудиовизуальные средства обучения.

EFFECTIVE WAYS OF POSTGRADUATE PEDAGOGICAL EDUCATION INSTITUTES TEACHERS' TRAINING

Liudmyla V. Kalachova

Senior lecturer, Department of Distance Education

State Higher Educational Institution "University of Management in Education" NAPS of Ukraine, Kyiv, Ukraine

kalachova_lyuda@mail.ru

Abstract. The article presents the results of comparative analysis of training for teachers of postgraduate pedagogical education institutes for various forms of training: full-time, full-time-distance and distance after the author's program "Teacher training of postgraduate pedagogical education institutes for use of audiovisual teaching aids." The comparison was done on such indicators as the number of participants who completed the training, the pace of learning, quality control test mastery of the material of the course, the qualitative and quantitative performance indicators of individual case studies. As a result, the article identifies the main advantages and disadvantages of each form of education and recommended the most effective form of in-service training of the teaching load.

Keywords: training; teachers institutes of postgraduate education; distance learning; part- distance learning; audio-visual teaching aids.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Blazhko L. V. Using of distance learning technologies in improving the training of teachers // Materials of the International Scientific Conference "Integration of Teacher Training of the CIS member states". – Almaty : RIPK SO, 2011. –P. 117–120. (in Russian)
2. Blazhko L. V. E-learning course for teachers of Institute of Postgraduate Pedagogical Education // Collection of scientific papers. – Kh. : «Misjkdruk», 2011. – P. 97–102. (in Ukrainian)
3. Law of Ukraine «About Education» : as of January 1, 2013. [online] / Verkhovna Rada USSR from 23.05.1991 p., №1060-XII. – Available from : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>. (in Ukrainian)
4. Olijnyk V. V. System of Postgraduate Education in Ukraine: Development Strategy / V. V. Olijnyk // Education in Luhansk. – 2009. – № 2(31). – P. 14–20. (in Ukrainian)
5. Olijnyk V. Modernization of PPE of Ukraine in the context of changes / Viktor Olijnyk // Upravlinnja osvitoju. – 2009. – № 16 (220). – P. 3–7. (in Ukrainian)
6. Kalacheva L. V. Issues in the advanced training of postgraduate teacher education workers // Lifelong learning: Continuous Education for Sustainable Development: proc. of the 10-th Anniversary int. coop. / arr. N. A. Lobanov; sci. ed. N. A. Lobanov, V. N. Skvortsov; Pushkin LSU, Res. Inst. Soc.-Econ. and Ped. Probl. of Lifelong Learn: in 2 pts.: paral. ed. – Vol. 10. – SPb. : Pushkin LSU, 2012. – Pt. 1. – P. 303–305. (in English)